

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 11.11.2010
SEC(2010) 1371 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

LESD 260. panta 3. punkta īstenošana

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

LESD 260. panta 3. punkta īstenošana

I. IEVADS

1. Iespēja uzlikt naudas sodu dalībvalstij, kura nav izpildījusi konstatējošu spriedumu lietā par pienākumu nepildi, tika ieviesta ar Māstrihtas līgumu, ar kuru tādējādi tika grozīts EEK līguma 171. pants, kas vēlāk kļuva par EK līguma 228. pantu, kā arī *Euratom* līguma 143. pants¹. Komisija 2005. gada 13. decembrī pieņēma paziņojumu par EK līguma 228. panta īstenošanu², ar ko aizstāja divus iepriekšējus paziņojumus, kas tika sagatavoti attiecīgi 1996.³ un 1997. gadā⁴.
2. Ar Lisabonas līgumu tika grozīts EK līguma 228. pants (tagad LESD 260. pants), lai nostiprinātu šā mehānisma divus aspektus.
3. Pirmkārt, attiecībā uz LESD 260. panta 2. punktā paredzēto procedūru (iepriekš EK līguma 228. panta 2. punkts) ar Lisabonas līgumu tiek atcelts pirmstiesas posms saistībā ar argumentēta atzinuma sniegšanu. Līdz ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā ir noteikts: ja Komisija uzskata, ka attiecīgā dalībvalsts nav pienācīgi izpildījusi Tiesas spriedumu, tai jāveic tikai viens pirmstiesas procedūras posms, t.i., jānosūta oficiāla brīdinājuma vēstule, kurā minētā dalībvalsts tiek aicināta iesniegt apsvērumus⁵. Pēc tam, ja Komisija nav apmierināta ar dalībvalsts sniegtajiem apsvērumiem vai ja šī valsts nav sniegusi atbildi, Komisija var vērsties tieši Tiesā, kā tas noteikts LESD 260. panta 2. punktā. Tādējādi praksē tiks paātrināta 260. panta 2. punktā paredzētā procedūra, automatiski samazinot 2005. gada paziņojumā noteikto procedūras vidējo ilgumu par 8 līdz 18 mēnešiem⁶. Šis orientējošais termiņš neizslēdz iespēju, ka īpašu apstākļu dēļ ārkārtas gadījumos procedūra var būt ilgāka. Turklāt tas neskar Komisijas mērķi panākt dalībvalstu atbilstību iespējami īsākā laikposmā.

¹ Šis paziņojums attiecas arī uz *EURATOM* līgumu, ciktāl ar šā līguma jauno 106.a pantu LESD 260. pants tiek piemērots minētajam līgumam.

² Dokuments SEC(2005)1658.

³ OV C 242, 21.8.1996., 6. lpp.

⁴ OV C 63, 28.2.1997., 2. lpp.

⁵ Pārejas laikā, ja oficiāla paziņojuma vēstule ir nosūtīta pirms LESD stāšanās spēkā, attiecīgajai dalībvalstij nosūta papildu oficiāla paziņojuma vēstuli, lai šo valsti informētu, ka nākamais solis būs vērsšanās Tiesā, nevis argumentēta atzinuma sniegšana.

⁶ Skat. 3. punktu Paziņojumā COM(2007) 502 (galīgā redakcija) („Rezultātu Eiropa – Kopienas tiesību aktu piemērošana”), kurā Komisija attiecībā uz EK līguma bijušā 228. panta procedūru ir norādījusi, ka „ārkārtas gadījumos īpašu apstākļu dēļ attiecīgajam laika periodam, kas ir paredzēts tiesvedībai, lai varētu nodrošināt iepriekšēja Eiropas Kopienas Tiesas lēmuma izpildi, būtu jābūt vidēji no 12 līdz 24 mēnešiem”. Šādi īpaši apstākļi var ietvert gadījumus, kad agrāka sprieduma īstenošanas nolūkos attiecīgajai dalībvalstij jāveic pasākumi, lai izveidotu vai pastiprinātu infrastruktūru vai izpildītu pienākumus saistībā ar rezultātu sasniegšanu.

4. LESD 260. panta 2. punktā paredzētie noteikumi pilnībā atbilst bijušajam EK līguma 228. pantam. Tādējādi Komisijas 2005. gada 13. decembra paziņojumu var pilnībā piemērot procedūrām, ko reglamentē ar LESD 260. panta 2. punktu, jo argumentēta atzinuma atcelšana nav radījusi nekādas izmaiņas minētajā paziņojumā.
5. Otrs nozīmīgāks jauninājums, kas ieviests ar Lisabonas līgumu un ietverts jaunajā 260. panta 3. punktā, ir šāds:
 - „Ja Komisija saskaņā ar 258. pantu ierosina lietu Tiesā par to, ka attiecīga dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem, tā var, ja uzskata par vajadzīgu, noteikt tās sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu, kas attiecīgajai dalībvalstij jāmaksā un ko Komisija uzskata par piemērotu šādos apstākļos.
 - Ja Tiesa konstatē, ka noticis pārkāpums, tā attiecīgai valstij var uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu. Pienākums veikt maksājumu stājas spēkā tajā dienā, kas noteikta Tiesas spriedumā”.
6. Ar šo punktu tiek radīts pavisam jauns instruments: pat pārkāpuma lietas ierosināšanas posmā, kā tas noteikts 258. pantā (iepriekš EK līguma 226. pants), Komisija var ierosināt, ka Tiesa nosaka sodanaudu vai kavējuma naudu tā paša sprieduma ietvaros, kurā secināts, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem.
7. Šā līguma jaunā noteikuma mērķis ir dot dalībvalstīm spēcīgāku stimulu transponēt direktīvas likumdevēja noteiktajos termiņos un tādējādi nodrošināt Savienības tiesību aktu efektivitāti. Lisabonas līgumā ir ņemts vērā tas, cik svarīgi ir, lai dalībvalstis direktīvas transponētu noteiktajā laikā. Tas ir nepieciešams ne tikai, lai aizsargātu vispārējās intereses, kas noteiktas ar Savienības tiesību aktiem un kur kavējumi nav pieņemami, bet arī un jo īpaši lai aizsargātu Eiropas pilsoņus, kuriem saskaņā ar šiem tiesību aktiem ir paredzētas subjektīvās tiesības. Visbeidzot, ja dalībvalstīs tiesību akti juridiski stājas spēkā vairākus gadus pēc paredzētā termiņa, tas apdraud Savienības tiesību kopuma uzticamību.
8. Šajā paziņojumā Komisija skaidro, kā tā izmantos jauno mehānismu, kas ieviests ar Lisabonas līgumu.
9. Saskaņā ar jaunā 260. panta 3. punktu Komisijai kā līgumu uzraudzītājam ir izšķiroša loma sākumposmā: tās ziņā ir uzsākt 258. pantā paredzēto procedūru un piemērot 260. panta 3. punktā noteikto prasību, ierosinot uzlikt sodanaudu un/vai kavējuma naudu noteiktā apmērā. Šādā gadījumā un atšķirībā no 260. panta 2. punktā noteiktās procedūras sodanaudu noteiks Tiesa, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu.
10. Tālāk minēto vispārīgo principu un kritēriju piemērošana katrā konkrētā gadījumā, kā arī Tiesas judikatūras attīstība šajā jautājumā Komisijai ļaus turpmāk attīstīt savu pieeju, par pamatu ņemot šo paziņojumu. Tā kā sodanauda ikvienā gadījumā jānosaka, ņemot vērā attiecīgās lietas apstākļus, Komisija, izmantojot savu

diskrecionāro varu, patur tiesības atkāpties no šiem vispārīgajiem kritērijiem, tādu atkāpšanos pienācīgi pamatojot, ja tas konkrētā gadījumā šķiet pamatoti.

11. LESD 260. panta 3. punkts paredz inovatīvu instrumentu, kas ieviests ar Līgumu un kura mērķis ir nodrošināt efektīvu risinājumu plaši izplatītajai problēmai saistībā ar direktīvu novēlotu transponēšanu, kas joprojām rada bažas. Savā ikgadējā ziņojumā par Eiropas Savienības tiesību piemērošanu Komisija, izmantojot tās rīcībā esošos statistikas datus, padziļināti pārbaudīs dalībvalstu rezultātus saistībā ar direktīvu transponēšanu noteiktajos termiņos. Ja šie rezultāti neliecinās par ievērojamu uzlabojumiem, Komisija pielāgos savu pieeju un pārskatīs šajā paziņojuma izklāstīto politiku.

II. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

12. Vispirms Komisija atgādina trīs vispārīgos principus, kas jāievēro, īstenojot 260. panta 3. punktu, un kas jau ir minēti 260. panta 2. punkta īstenošanas pamatā.
13. Pirmkārt, sodu noteikšanas pamatā jābūt šā instrumenta būtiskajam mērķim, t.i., nodrošināt Savienības tiesību aktu transponēšanu noteiktajā laikā un novērst šāda veida pārkāpumu atkārtošanos. Komisija uzskata, ka soda noteikšanai jābalstās uz trīs pamatkritērijiem:
 - pārkāpuma smagums;
 - pārkāpuma ilgums;
 - nepieciešamība nodrošināt soda preventīvo iedarbību, lai tas atturētu no atkārtotiem pārkāpumiem.
14. Otrkārt, sodiem, ko Komisija ierosina Tiesā, jābūt tādiem, ko dalībvalstis var paredzēt, un tie jāaprēķina, izmantojot metodi, kurā ievērots samērīguma princips un princips par vienlīdzīgu attieksmi pret dalībvalstīm. Turklāt metodei jābūt arī skaidrai un vienveidīgai, jo Komisijai būs Tiesā jāpamato ierosinātās summas aprēķins.
15. Treškārt, no soda iedarbīguma viedokļa raugoties, lai nodrošinātu tā preventīvo iedarbību, ir svarīgi noteikt atbilstošu summu. Uzliekot tīri simboliskus sodus, šis pārkāpumu procedūras papildu instruments zaudētu savu paredzēto iedarbību, un tas būtu pretēji pārkāpumu procedūras mērķim, t. i., nodrošināt direktīvu transponēšanu noteiktajos termiņos.

III. JAUNĀ INSTRUMENTA IZMANTOŠANA

16. Saskaņā ar 260. panta 3. punktu Komisija var, „ja tā uzskata par vajadzīgu”, izmantot šajā pantā noteikto jauno instrumentu. Šī formula nozīmē, ka Komisijai ir plaša diskrecionārā vara, kas atbilst rīcības brīvībai izlemt par pārkāpumu procedūras uzsākšanu 258. panta nozīmē un kas Komisijai piešķirta saskaņā ar iedibināto judikatūru.

17. Saistībā ar šīs diskrecionārās varas īstenošanu Komisija uzskata par piemērotu 260. panta 3. punktā noteikto instrumentu izmantot visās pienākumu neizpildes lietās, uz kurām attiecas šis mehānisms un kas saistītas ar to direktīvu transponēšanu, kuras pieņemtas saskaņā ar likumdošanas procedūru. Pienākums uzraudzīt, lai dalībvalstis noteiktajos termiņos transponētu direktīvas, vienādā mērā attiecas uz visām reglamentējošajām direktīvām, turklāt nav pamata tās diferencēt. Tomēr Komisija neizslēdz iespēju, ka varētu būt īpaši gadījumi, kuros nebūtu lietderīgi piemērot 260. panta 3. punktā noteikto sodu pieprasījumu.
18. Neleģislatīvu direktīvu transponēšanas pienākuma neizpildes gadījumiem nevar piemērot 260. panta 3. punkta noteikumus. Tādējādi Komisijai arī turpmāk būs jāvēršas Tiesā – vispirms saskaņā ar 258. pantā noteikto procedūru un pēc tam, ja dalībvalsts nebūs izpildījusi spriedumu pienākumu neizpildes lietā, Tiesā būs jāvēršas saskaņā ar 260. panta 2. punkta noteikumiem.
19. Jānorāda, ka 260. panta 3. punktā norādītais neizpildes pārkāpums attiecas gan uz gadījumiem, kad netiek paziņots par direktīvas transponēšanas pasākumiem, gan uz gadījumiem, kad transponēšanas pasākumi tiek paziņoti tikai daļēji. Tas var notikt, ja paziņotie transponēšanas pasākumi neattiecas uz visu dalībvalsts teritoriju vai ja šāds paziņojums nav pilnīgs, jo transponēšanas pasākumi atbilst tikai vienai direktīvas daļai. Ja dalībvalsts būs iesniegusi visus nepieciešamos paskaidrojumus, kāpēc tā uzskata, ka ir pilnībā transponējusi direktīvu, Komisija uzskatīs, ka šī dalībvalsts ir izpildījusi savu pienākumu paziņot par transponēšanas pasākumiem, un tādējādi 260. panta 3. punkts nebūs piemērojams. Iespējams strīds par paziņoto transponēšanas pasākumu vai valsts tiesību aktos noteikto tiesību normu atbilstību tiks izskatīts saskaņā ar parasto procedūru attiecībā uz direktīvu pareizu transponēšanu un atbilstīgi 258. panta noteikumiem.

IV. DIVI PAREDZĒTO SODU VEIDI

20. Saskaņā ar 260. panta 3. punktu Tiesa pēc Komisijas pieprasījuma var uzlikt „sodanaudu vai kavējuma naudu”. Komisija uzskata, ka šī formula, ņemot vērā tās nolūku, tāpat kā formula, kas noteikta minētā panta 2. punktā, neizslēdz iespēju viena sprieduma ietvaros apvienot abus soda veidus⁷.
21. Tā kā šis ar Lisabonas līgumu ieviestais jauninājums ļaus sodu par transponēšanas pasākumu nepaziņošanu uzlikt daudz agrāk, nekā tas bija noteikts iepriekš, Komisija cer, ka kavējuma naudas uzlikšana būs piemērots līdzeklis, lai sasniegtu minētā jauninājuma mērķi, t.i., dot dalībvalstīm lielāku stimulu transponēt direktīvas noteiktajā termiņā. Turpmāk Komisija attiecīgos gadījumos ierosinās arī sodanaudas, ja apstākļi to attaisnos. Turklāt atkarībā no dalībvalstu prakses Komisija nevilcinoties pielāgos savu pieeju, vispārinot sodanaudu piemērošanu (skatīt 11. punktu).
22. Saskaņā ar šo divu veidu sodu pamatā esošo loģiku lietās, kas iesniegtas Tiesai un kurās ir ierosināta tikai kavējuma nauda, Komisija atsauks savu prasību, ja attiecīgā dalībvalsts paziņos par transponēšanas pasākumiem, kas nepieciešami pārkāpuma

⁷ Lieta C-304/02, Komisija pret Franciju, ECR, 2005. gads, I-6263. lpp.;

izbeigšanai. Turpretim Tiesā iesniegtajās lietās, kurās Komisija ir ierosinājusi arī sodanaudu, tā neatsauks prasību vienīgi tāpēc, ka būs iesniegts prasītais paziņojums⁸.

V. KAVĒJUMA NAUDAS UN, VAJADZĪBAS GADĪJUMĀ, SODANAUDAS NOTEIKŠANA

23. Kavējuma naudu, ko Komisija ierosina saskaņā ar 260. panta 3. punktu, aprēķinās, izmantojot to pašu metodi, ko izmanto saskaņā ar minētā panta 2. punktu ierosinātajām lietām Tiesā un kas izklāstīta 2005. gada 13. decembra paziņojuma 14. līdz 18. punktā.
24. Tādējādi kavējuma naudas dienas summu aprēķina, vienoto pamatsummu (2005. gada paziņojuma 15. punkts⁹) reizinot vispirms ar pārkāpuma smaguma koeficientu un ar ilguma koeficientu un pēc tam ar nemainīgo reizinātāju „n”, kurā ņem vērā attiecīgās dalībvalsts maksātspēju (2005. gada paziņojuma 18. punkts¹⁰).
25. Pārkāpuma smaguma koeficientu noteiks saskaņā ar noteikumiem un kritērijiem, kas paredzēti 2005. gada paziņojuma 16. līdz 16.6. punktā. Komisija turpinās piemērot šos noteikumus un kritērijus tāpat, kā tas darīts līdz šim lietās, kas uzsāktas saskaņā ar EK līguma bijušo 228. pantu un kas saistītas ar direktīvu transponēšanas pasākumu nepaziņošanu. Ja saskaņā ar lojālas sadarbības principu un pašreizējo praksi dalībvalsts informē, ka tā ir iesniegusi nepilnīgu paziņojumu par pasākumiem, to var uzskatīt par vainu mīkstinošu apstākli un var piemērot zemāku pārkāpuma smaguma koeficientu nekā gadījumos, kad vispār netiek paziņots par transponēšanas pasākumiem.
26. Ja Komisija pārskatīs savu politiku (skatīt 11. punktu), tā īpašu uzmanību pievērsīs smaguma koeficientu jautājumam, vienlaikus ņemot vērā Tiesas judikatūras turpmāko attīstību.
27. Attiecībā uz pārkāpuma ilguma koeficienta noteikšanu, ko aprēķina saskaņā ar 2005. gada paziņojuma 17. punktu, vērā ņemamais pārkāpuma ilgums ir periods, kas sākas nākamajā dienā pēc transponēšanas termiņa beigām, kas noteikts attiecīgajā direktīvā (saskaņā ar 31. punktu).
28. Gadījumos, kad Komisija nolemj ierosināt arī sodanaudu, to aprēķina, izmantojot 2005. gada paziņojuma 19. līdz 24. pantā noteikto metodi un precizējot, ka par dienu, kad sāk skaitīt pārkāpuma ilgumu¹¹, jānosaka nākamā diena pēc transponēšanas termiņa beigām, kas noteikts attiecīgajā direktīvā.

VI. DIENA, KAD STĀJAS SPĒKĀ PIENĀKUMS MAKSĀT NOTEIKTO SODANAUDU

29. Saskaņā ar 260. panta 3. punkta otro daļu, ja Tiesa attiecīgajai dalībvalstij ir uzlikusi sodu, pienākums veikt sodanaudas maksājumu stājas spēkā tajā dienā, kas „noteikta

⁸ Skatīt 2005. gada 13. decembra paziņojuma 11. punktu.

⁹ Saskaņā ar atjaunināto informāciju, kas ietverta 2010. gada 20. jūlija paziņojumā (SEC (2010) 923).

¹⁰ Saskaņā ar atjaunināto informāciju, kas ietverta 2010. gada 20. jūlija paziņojumā (SEC (2010) 923).

¹¹ Diena, no kuras sāk skaitīt periodu, ko ņem vērā sodanaudas aprēķināšanā (skatīt 2005. gada paziņojuma 22. punktu).

Tiesas spriedumā". Šis noteikums Tiesai ļauj kā spēkā stāšanās dienu noteikt vai nu sprieduma pasludināšanas dienu, vai arī vēlāku datumu. Jānorāda, ka Tiesai šādas izvēles tiesības jau bija piešķirtas saskaņā ar EK līguma 228. pantu, lai gan minētajā pantā tas nebija skaidri norādīts. Tikai retos gadījumos Tiesa ir izmantojusi šo iespēju kā spēkā stāšanās dienu noteikt vēlāku datumu pēc sprieduma pasludināšanas dienas¹² un nekad to nav izmantojusi gadījumos saistībā ar direktīvu transponēšanas pasākumu nepaziņošanu.

30. Komisija uzskata, ka saskaņā ar 260. panta 3. punktu ir lietderīgi noteikt, ka diena, kad stājas spēkā pienākums maksāt uzlikto sodanaudu, ir sprieduma pasludināšanas diena. Tas nozīmē, ka, piemēram, kavējuma naudas par dienu maksāšanas pienākums stātos spēkā sprieduma pasludināšanas dienā.

VII. PĀREJAS NOTEIKUMI

31. Jauno instrumentu, kas paredzēts 260. panta 3. punktā, kā arī tā īstenošanas principus un kritērijus, kas noteikti šajā paziņojumā, Komisija saskaņā ar 258. pantu piemēros lietām, kas uzsāktas pēc šā paziņojuma publicēšanas, kā arī lietām, kas uzsāktas pirms tā publicēšanas, izņemot lietas, kas jau iesniegtas Tiesā. Lietās, par kurām jau ir iesniegts argumentēts atzinums, Komisija izdos papildu argumentētu atzinumu, kurā tā brīdinās attiecīgo dalībvalsti, ka gadījumā, ja lieta tiks ierosināta Tiesā, Komisija iesniegs prasību saskaņā ar 260. panta 3. punktu. Attiecībā uz sodanaudas noteikšanu un pārkāpuma ilgumu Komisija neņems vērā laikposmu pirms 2009. gada 1. decembra, kas ir Lisabonas līguma spēkā stāšanās diena.

¹² No deviņiem spriedumiem, kas pieņemti saskaņā ar 228. pantu un kuros noteikti sodi, tikai trīs gadījumos Tiesa nolēma kā pirmo termiņu sodanaudas maksājumam noteikt vēlāku datumu pēc sprieduma pasludināšanas. Skatīt lietas C-278/01, *Komisija pret Spāniju*, ECR, 2003. gads, I-14141. lpp.; C-304/02, *Komisija pret Franciju*, ECR, 2005. gads, I-6263. lpp.; C-369/07, *Komisija pret Grieķiju* (vēl nav publicēta).